

Franckesche Stiftungen zu Halle

Memoria Theologorum Wirtembergensium Resuscitata, h.e. Biographia Præcipuorum Virorum, qui à tempore Reformationis usque ad hanc nostram ætatem ...

Accessit Elenchus Scriptorum tum editorum, tum in Manuscriptis latentium cum
Supplementis atque Indicibus necessariis

Fischlin, Ludwig Melchior

Ulmæ, Anno M.DCC.X.

VD18 90845382

[Georgius Volmarius]

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:hbz:5:1-216309

Theil / Mühlhausen durch Martin Spieß /
An. 1600. fol. Wittenberg / 1602. Wolfen-
büttel / 1625. 4.

Christl. einfältiger Bericht von dem H. Nach-
mahl / von der Majestät Christi / von der H.
Schrift / von der ewigen Gnadenwahl und
etlichen Ceremonien / Wittenberg / Anno 1607.
in 2.

GEORGIUS VOLMARIUS, Eccle- *Nat. 1549.*
sia Hagenoviensis Antistes, Evange- *Cl. 1590.*
licorum secundus, Vaihingæ (a) in Cha- *Ob. 1611.*
ritiniâ natus est, circa An. 1549. Indo-
lis bonitate aliis Superior in Scholis Monasticis &
Seminario Illustri Tubingæ literis & Theologia
studio usque ad eam mentem excoluit, ut jam tum Do-
ctoris titulo, vel gradu, dignus haberetur à Super-
attendentibus. Cum igitur An. 1575. Hageno-
viensis Evangelicarum partium Senatus Ecclesiasten,
qui in locum D. Philippi Heerbrandi d. 16. Febr.
ejusdem Anni ad Superos evocati subrogaretur, ab
Illustrissimo Wirtembergiæ Duce Ludovico, misso
Legato expeteret, eâque de re D. Jacobum Andreæ
primum Civitatis ad doctrinam Evangelii Reforma-
torem compellâset, Consistorium Ducale, Jaco-
bum Steudlinum, Pastorem Schwiberdingensem,
Jacobus Andreæ verò Volmarum commendavit.
Legatus autem, cum utrumque, istum quidem Tu-
bingæ in Stipendio solitâ inter prandium Concione;
illum Stuttgartiæ in Templo perorantem audivisset,
Volmaro album adjecit calculum; qui, ut à D. Ja-
cobo

(A) Brunnius p. 52.

cobo Andreae publicâ commendatione Hagenovien-
sibus sisteretur, supplicibus ad Ducem literis im-
petravit, eoque comite d. 12. Martii, ibi appulit,
alterâ die, quippe Dominicâ, Concione publicâ
commendatus & χειροθεσία solenni ordinatus.
Quæ introductio ex parte Jacobi periculo non caruit,
partim ob viciniam Electoris Palatini erga Andream
malè admodum affecti, unde is per territorium
Badense iter instituit; partim ob Pontificios Hage-
noviæ restantes, & majorem Magistratus partem
constituentes. Peracta tamen est dicto die 13. Mar-
tii feliciter, ringentibus licet Pontificiis, qui parum
à tumultu absfuturi credebantur. Sparso autem in
vulgus rumore Andream proximâ die Jovis denuò
concionaturum, malè contenti se continuère, com-
modiorem fortassis occasionem motûs illam rati.
Enimverò Jacobus postera luce summo manè, præ-
cipuis è Senatu Evangelico per tria milliaria usque ad
Rhenum comitantibus, egressus discrimen evasit.
Interim de Volmari eruditione, modestiâ & dexte-
ritate admodum sibi gratulati Hagenovienſes, decen-
tes Principi Wirtembergico gratias egerunt. Ipse
An. 1577. typo Concordiæ nomen addidit; Cum-
que sexennio elapſo jamjam esset revocandus, Audi-
tores repetitis precibus ad Serenissimum Ducem, An.
1581. Scriptis per omnem vitam eum retinuerunt.
Qui Varioꝝ adversariorum, Jesuitarum maximè
astutibus & technis expositus intrepidè tamen Euan-
gelium docuit, usque ad Annum 1611. quo die 15.
Januarii egregius Veritatis Propugnator extinctus
est. Hæc ex autographis Hagenovienſium in Bib-
lioth. Ducali extantibus, sub titulo: Acta Hageno-
vienſia.

vienſia. Scriptorum loco, quæ num à G. Volmaro aliqua extent, ignotum nobis eſſe fatemur, juvat ſubnectere Epistolam ejus ad Præpoſitum Stuttgardianum exaratam, ex quâ ſtatus Eccleſiæ Hagenovienſis Lutherano-Evangelicæ, qualis eo tempore fuerit, editci poteſt.

Epistola M. Georgii Volmari,
Antistitis Hagenovienſis, ad Johan-
nem Magirum, Præp. Stuttgard.
ex ἀντιγραφῇ.

Salutem in Christo Jeſu! Reveren-
diſſime & Clariſſime Vir, Præſul
Digniſſime, Domine & Pater Hono-
randiſſime. Poſtquam intellexi, Eccle-
ſiæ noſtræ primates, qui adhuc ſuper-
ſunt, pauci quippe boni, ad Illuſtriſſi-
mum Wurtembergicum Principem ſup-
plices daturus literas, occaſionem mi-
hi non negligendam duxi, quâ malis
preſſus, in ſinum Sancti Dei hominis
cor effundere, & levius habere poſſem,
modò venia eſſet ſcripto. Tacebo au-
tem domeſtica & privata, inter quæ
cum primis ſunt de filio meo Chriſto-
phoro, qui alioquin ſanus & ad ſtu-
dia perſequenda impiger, tantum pro-
pter levem cutis exterioris affectum re-
curren-

Q

curren-

currentem præteritâ æstate mihi gravis fuit: Sed cum per Dei gratiam sit restitutus & circa Autumnum Tubingam repetierit, hoc quicquid mali fuit, superavi. Publica sunt ad rem Ecclesiasticam pertinentia & verè mala, quæ tam facile devorari nequeunt. Nunquam equidem Ecclesiæ nostræ Status vel fuit, vel potuit esse in medio lutorum tranquillius. Ab eo verò tempore, quo Jesuitæ in urbem admissi & recepti sunt, indies perturbatior esse cepit. Homines enim sunt ad fascinandos & dementandos Superiores, ad circumveniendos & seducendos simplices, ad feminandas lites & contentiones & inducendas omnis generis in populo querelas, mille artifices, nec tales à quocquam describi vel depingi possunt, quales experiuntur ii, qui inter illos vivere necesse habent. Rectè Parisienses Sorbonistæ ante annos quinquaginta & amplius censuerunt, Societatem hanc Jesuitarum novam esse in negotio fidei periculosam, pacis Ecclesiæ perturbativam & magis ad destructionem, quàm ad ædificationem, &c. Eò usque jam rem perduxere, ut vix & ne vix quidem
vel

ve
ro
lic
mi
fin
Re
Pa
re
tur
te
nu
fio
ne
mo
tia
Mi
can
re
da
Du
tur
Mo
qu
me
cu
rei
pri
ide

vel Papam, Papistas aut Papisticos Errores & abusus nominare, saltem publicè liceat, ut hoc modo odiosis nominibus suppressis & sopitis erroribus, simpliciores nihil discrepare inter se Religiones putent, & illam alteram Papisticam propter externum splendorem, ventrem, & alia citius amplectantur. Hinc etiam factum est, cum ante semestrem Collega meus, M. Sebastianus Springerus pro concione & occasione Papistarum hypocrisin, opinione illorum vehementius perstringeret, mox coram Senatu accusatus, sententiam audit, ut à Concionibus & omni Ministerio absteat, Stipendio & suo careat, usque dum coram Imperatore ea, quæ contra Majestatis illius Mandatum pro Concione dixerit, excuset. Dum hoc cum admiratione nostrâ agitur, alter Collegarum M. Philippus Molitor, in gravem incidit morbum, quo ægro omnes Ecclesiastici labores meis humeris incubuere. Ne ergò succumberem brevi, aut homines nostri rei indignitate concitarentur, quem prius officio faciendo interdixere, ad idem redire permisere, sed tantum ad

trimestre, utque inter ea causam in Curia Imperatoris expediat: Ita officium adhuc facit quidem, sed cum tremore & metu periculi, de quo fabricando artifices illos nihil non tentaturos non dubitamus. Non autem temere & præter rationem huic cumprimis periculum intentare voluerunt. Vident me laboribus & senio jamjam confectum, diu ipsis obistere non posse; contra M. Molitorem, qui à Senatu non est vocatus, nec dum in tutelam ejus receptus, facile causam invenient. Hic verò à Senatu vocatus, in hac statione exercitatus, quique Ecclesiæ adhuc diu utilis esse queat, quam minimè ferendus censetur. At verò jactura hæc Ecclesiæ adhuc facilis esset, si modò cum pace & absque discrimine dimitteretur, & ex Senatus permissu alius idoneus substitueretur. Illud demum nos valde anxios & sollicitos tenet, ita ut sortem nostram miseram non possimus non deplorare, & aliorum bonorum consilia & auxilia implorare. Id quod his scriptis ego etiam facere volui, & causam tam Collegæ mei consternati, quam Ecclesiæ admodum afflicte R. T. Digni-

Dig
Pra
spr
pre
fui
eam
dit
ro
tar
& in
Pro
bon
Rel
ann
se S
ad
fui
apu
tas,
re v
dum
ad p
mur
inter
quia
Ab in
nus
sed n

Dignitati humilime commendare. In Profesto Martini, Styli Veteris, Senatus spretis omnibus nostris supplicibus precibus, per Scholarchas Papisticos Jesuitas solenniter in Scholam introduxit, eamque regimini illorum totam tradidit & commendavit : Qui statim postero die lectiones & horas lectionum mutarunt, in omnibus classibus, mutaturi & introducturi multa alia ad adventum Provincialis, adducturi secum multos bonos socios, qui indies expectatur. Reliquus quidem adhuc nobis est M. Joannes Beckerus, Lienzingensis, in Classe Secundâ, qui deducit nostros pueros ad sacros coetus, in quibus officium suum facit cum laude. Sed quod diu apud ejusmodi homines, puto Gesuitas, in eadem Scholâ locum suum habere vel possit, vel velit, divinare nondum possum. Ab impossibili omnes ad preces publicè & privatim convertimur, ut Deus in adjutorium nostrum intendant, & ad adjuvandum nos festinet, quia non alius, qui pro nobis pugnet. Ab iniquis & dolosis nos eruat Dominus fortitudo nostra. Possẽm plura, sed non licet ; Valeat R. T. D. feliciter

Q 3

& per-